

Nová situace...

Nová situace se jmenoval projekt Sdružení pro bezbariérovou kulturu Nedomyšleno. Jde o výstavu, na které se společně představili profesionální i neprofesionální výtvarníci s umělci postiženými. Položila jsem několik otázek Pavlu Huškovi ze Sdružení pro bezbariérovou kulturu.

Kdo přišel s myšlenkou uspořádat výstavu ve Fragnerově galerii (18.10. - 30.10.) na Betlémském náměstí?

Expozice vznikla jako pokračování akce, která se konala v roce 1991. Tehdy se zúčastnili nejen duševně postižení, ale i handicapovaní tělesně. Letos jsme si řekli, že by bylo lepší, kdybychom představili osoby psychicky postižené společně s profesionálními výtvarníky. Jde o společný dialog všech vystavujících, kteří oslovují návštěvníky. Nemoc nezastíráme ani nezdůrazňujeme, snažíme se být normální, přirození, pravdiví.

Jakým způsobem jste vybírali exponáty?

Rozhoduje kvalita výtvarného projevu. Z některého obrazu vyzařuje jakési fluidum, skrytá síla. Často se stává, že to cítíte v díle lidí, kteří jsou na tom nejhůře. Zdraví výtvarníci setkáním s obrazy postižených kolegů hodně získávají. Vnímají jejich mnohotvárný svět, originální pohled na umění. Myslím si, že je to vzájemné obohacení na obou dvou stranách.

Kdo prošel chorobou, jako by se mu myticky otevřelo nové poznání, setkal se se strašlivou Gorgonou.

Toto snad intuitivně vnímají i zdraví umělci, kteří se hlásili dost vehementně o účast víc než postižení. To je docela zajímavé, protože to je pro jejich dobré jméno trochu snad nebezpečné. Tady nerozlišujeme, kdo je kdo, a někdo z renomovaných by mohl být v očích veřejnosti možná i malinko degradován. To ovšem nikoho neodradilo, zdravých se hlásilo hodně, že jsme je museli dokonce odmítnat.

Jde o dialog, o vzájemně podanou ruku mezi zdravými a nemocnými, o rovnocenný přístup k oběma světům?

O to nám jde. V minulosti, ale někdy i v současnosti,

jsou podobné akce dělány tak, že si můžete prohlédnout výstavu tělesně postižených, jiná výstava je připravena z děl mentálně postižených. Tam jde pak návštěvník už s tím, že se chce podívat, jak kreslí blázni. Jak kreslí chromí lidé. A to je opravdu degradující.

Jde o partnerství a úctu?

Ano, my postižené nechceme litovat, nesnažíme se jim zbytečně ulehčovat. Každý si svým postižením musí projít sám, unést těžkou životní situaci. Jde o to, aby ho ti druzí chápali, aby ho brali takového, jaký je. Není třeba zahrnovat ho soucitem a přizpůsobovat mu vyšlapané cestičky. Spíš ho posílit, aby se dokázal vyrovnat s tím, co musí jako břemeno unést.

Vám jde o to, dávat příležitost?

Ano, příležitosti lidem, kteří mají svým handicapem poněkud znesnadněné podmínky. V žádném případě nikoho nepřemlouvat, nepřesvědčovat, ale přátelsky nabídnout šanci. Možnost přijme ten postižený, který je ochoten do něčeho jít, ukázat druhým, že něco umí, že se dokáže dívat, je nadaný a má vůli a chuť své schopnosti prostřednictvím obrazů představit veřejnosti. Zdůrazňuji, že rozhodující je kvalita věcí, my velice dbáme na hodnotu vystavených exponátů. Jsem velmi zvědavý na názory lidí, když si prohlížíjí obrazy a plastiky zdravých i postižených umělců, zajímá mě, jestli vnímají nějaké rozdíly, jak to na ně působí, jak je oslovují témata a způsob zpracování, k jakému zamyšlení je to vede.

Co z vystavených výtvarných prací vás osobně zaujalo?

Mám oblíbeného autora. Jmenuje se Petr Racek. Jeden z jeho prezentovaných objektů se jmenuje Ikarův pád.

Co vám přináší organizování výstav v rámci Sdružení pro bezbariérovou kulturu?

Taková práce je nejbližší mé životní filosofii, proto ji dělám. Jde mi o vzájemnost všech bytostí tady na světě, na naší planetě. Zajímá mě křesťanství i jóga, čím dál více se o tyto hodnoty zajímám a vnořuji se do nich.

Ptala se Olga Nytrová